

יום ד' • מידת הויתור של אברהם אבינו

בפרשתנו כתוב שאמר אברהם אבינו "ואנכי עפר ואפר" (יח, כז). ואיתא ע"ז בגמ' "בשכר שאמר אברהם אבינו ואנכי עפר ואפר זכו בניו לשתי מצות אפר פרה ועפר סוטה" (סוטה יז, א).

והנה, ידוע שהקב"ה משלם שכר "מדה כנגד מדה" (ראה סוטה ח, ב ואילך), וא"כ יש לעיין במה היו "אפר פרה ועפר סוטה" מדה כנגד מדה לעבודתו של אברהם אבינו?

ויש לומר הביאור בזה:

מצינו שעבודתו של אברהם אבינו היתה באופן ד"משים עצמו כשירים" (ראה ר"ה יז, רע"ב) בפני כל אחד ואחד. ועד שויתר על כל עניניו ואפי' על "קבלת פני שכינה" בשביל מצות "הכנסת אורחים" (ראה שבת קכז, סע"א), ואף שהאורחים היו "ערביים שמשתחוים לאבק רגליהם" (רש"י פרשתנו יח, ד).

ובשכר זה שהי' "עפר ואפר" וויתר על כל עניניו בפני כל אחד, זכה לשתי מצוות שגם בהן אנו רואים את הויתור למען אחרים:

"אפר פרה" - אף ש"כל העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף" נטמאים, מכל מקום לא התחשבו הכהנים בזה, ונטמאו כדי לטהר את חבירם מטומאתו.

"עפר סוטה" - אף שמחיקת שמו של הקב"ה ר"ל אין לך חילול ה' גדול מזה, הנה "לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה התורה שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים" (שבת קטז, א), שלמרות שמדובר על אשה שלא התנהגה בצניעות, מכל מקום אמרה התורה למחוק שמו של הקב"ה וזאת כדי "לעשות שלום בין איש לאשתו".

(ע"פ לקוטי שיחות חכ"ה עמ' 79 ואילך)

יום ה' • מה התועלת כשכופים לברך את ה'?

בפרשתנו כתוב "ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם" (כא, לג). ואיתא ע"ז בגמ' "מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב. כיצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמר להם וכי משלי אכלתם? משל אלקי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו למי שאמר והי' העולם" (סוטה י, סע"א ואילך).

ובמדרש (בראשית רבה פמ"ג פמ"ט, ד) הובא שאלו שלא רצו לברך את הקב"ה תבע מהם אברהם סכום גדול על מה שאכלו ושתו, ומכיון שלא רצו לשלם, נתרצו לומר "ברוך א-ל עולם שאכלנו משלו".

ולכאורה תמוה מאוד. מה תועלת מצא אברהם להכריח אנשים להגיד

"ברוך א-ל עולם כו'", שאם לא רצו לומר את זה מרצונם הטוב, מהי התועלת בלהגיד דברים אלו רק מן השפה ולחוץ, מצד ההכרח?

ויש לומר הביאור בזה:

כל אדם, אפי' בן נח, ביכולתו להגיע להכרה ש"יש בעל הבית לבירה זו", ולכן התעסק אברהם אבינו לפרסם את אלקותו ית' "בפה כל עובר ושכ" על ידי שהסביר להם עניני אלקות באופן המובן גם להם, כמ"ש הרמב"ם בנוגע לאברהם אבינו ש"הי' מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירהו לדרך האמת... ושתל בלבם העיקר הגדול הזה" (הלי ע"ז פ"א ה"ג).

אך כאשר ראה שישנם אנשים שכל ההסברים אינם פועלים עליהם ואינם באים להכרה במי שאמר והי' העולם, הביץ אברהם שגסותם וחומריותם גדולה מאוד, והם המונעים בעדם שלא יפעלו דבריו.

והנה, איתא בזוהר הקדוש (ח"ג קסח, א. הובא בתניא רפכ"ט) "אעא דלא סליק ביי נהורא מבטשין לי' גופא דלא סליק ביי נהורא כו' מבטשין לי'", שכאשר "מבטשין" ופועלים צער בגוף, הרי זה מבטל את הגסות והחומריות. ולכן תבע מהם אברהם סכום גדול, כי ע"י ש"ביטש" אותם וציערם, שבר את גסותם וחומריותם, שע"יז הסיר את המניעה שמנע מהם להכיר בהקב"ה. ואז היו דבריו כבר יכולים לפעול עליהם כדבעי שיגיעו להכרה ש"יש בעל הבית לבירה זו".

(ע"פ לקוטי שיחות חמ"ו עמ' 122 ואילך)

לעילוי נשמת הרה"ת ירחמיאל ב"ר מאיר ע"ה ריבקינ נלב"ע י"ז מר חשון
תשמ"א תנצב"ה • ולזכות בני משפחתו שיחי

יום ו' • למה אין "הוצאת הדשן" בעקידת יצחק?

אמרו חז"ל בכמה מקומות ש"אפרו של יצחק כאילו צבור ע"ג המזבח" (ירושלמי תענית פ"ה ה"א, ובכ"מ). ולכאורה אינו מובן, הרי מקום הדשן בכל קרבן אינו על גבי המזבח, כי צריכה להיות תרומת הדשן והוצאתו, וא"כ מהו היחודיות והמעלה בזה שאפרו של יצחק "צבור ע"ג המזבח", הרי אין זה מקומו של האפר?

ויש לבאר זה ע"פ המבואר בספר התניא (אגרת הקודש סי' טו) שה"אפר" (דשן) הנשאר מ"עץ הנשרף" הוא יסוד "העפר שבו היורד למטה ואין האש שולטת בו". והיינו, שהאפר הוא הדבר הכי נחות שבדבר הנשרף, עד שאינו יכול להיכלל ולישרף באש שלמעלה ממנו.

ויש לומר, שבעבודת האדם לקונו, הנה החלקים שבקרבן שנכללו